

Oulun Mustasuon tuulivoima-alueen osayleiskaavan 1. viranomaisneuvottelu

MUISTIO

Aika: 12.3.2026 klo 12.00–14.30

Paikka: Teams-yhteys

Osallistujat:

Niina Kangas	Lupa- ja valvontavirasto	pj.
Malla Kukkonen	Lupa- ja valvontavirasto	poistui klo 14.01
Erika Kylmänen	Pohjois-Pohjanmaan liitto	
Karri Hakala	Pohjois-Suomen Elinvoimakeskus	
Jarmo Pohjola	Oulun kaupunki	
Virpi Haverinen	Oulun kaupunki	
Jukka Kurttila	Oulun kaupunki	
Janne Heikkinen	Utajärven kunta	
Mika Sarkkinen	Oulun museo- ja tiedekeskus	
Marja Lähteenmäki	Oulun museo- ja tiedekeskus	
Pauliina Kulmala	Metsähallitus, luontopalvelut	poistui klo 14.02
Anita Valkonen	Oulunkaaren ympäristöpalvelut	poistui klo 13.27
Vilma Sanaksenaho	Paliskuntain yhdistys	
Sonja Oksman	Tuulialfa	poistui klo 12.35
Ismo Vendelin	AFRY Finland Oy	siht

Poissa, tiedoksi:

Pudasjärven kaupunki
Oulun seudun ympäristötoimi
Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
Suomen Metsäkeskus

Liitteet: Viranomaisneuvottelun esitys, AFRY

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Niina Kangas (LVV) toimii puheenjohtajana, konsultti laatii muistion. Niina Kangas avasi kokouksen klo 12.01. Käytiin läpi esittäytymiskierros.

2. Asialistan hyväksyminen neuvottelun työjärjestykseksi

Hyväksyttiin asialista työjärjestykseksi. Yleisen käytännön mukaisesti hankkeesta vastaava voi olla mukana neuvottelussa asialistan kohtaan 5 saakka.

3. Oulun kaupungin puheenvuoro

Jarmo Pohjola esitteli tuulivoimahankkeiden kehittämistä Oulun kaupungissa. Oulussa on käynnissä runsaasti vihreään siirtymän hankkeita. Kaupunki ohjaa tuulivoimaa kaupungissa laadittujen strategisten linjausten mukaisesti.

4. Hankkeen tilanne (Tuulialfa)

Sonja Oksman totesi, että kaupungin strategiset linjaukset ovat ohjanneet hankkeen suunnittelua ja linjausten toteutumisesta on käyty kaupungin kaavoituksen kanssa keskustelua kaavoituksen aikana. Oksman esitteli hankkeesta vastaavan toimintaa sekä hankkeen tilannetta ja aikataulua.

5. Mahdolliset kysymykset hanketoimijalle (hanketoimija poistuu tämän jälkeen neuvottelusta)

Niina Kangas, LVV: Mainitsit, että voimalapaikkoja on tarkennettu YVA-vaihtoehtoihin nähdessä, millä tavoin?

Sonja Oksman: Pääasiassa luontoasioiden ja poronhoitoon liittyvien seikkojen vuoksi voimalapaikkoja on tarkennettu YVA-vaihtoehtoista kaavaluonnoksiin. Vaikutukset arvioidaan kaavassa siten, että kaikki kaavaluonnoksessa esitetyt voimalapaikat on selvitetty.

Pauliina Kulmala, Metsähallitus luontopalvelut. Onko vielä tarkoitus laatia joitain selvityksiä täydentävästi, sillä esimerkiksi maakotkaa koskien selvityksiä ei ole laadittu kaavaluonnoksen mukaisella suunnitelmalla?

Sonja Oksman: Kaavaehdotusvaiheessa on tarkoitus täsmentää selvitykset sen hetkisellemme suunnitelmalle. Tulevana kesänä on varauduttu tekemään täydentäviä maast selvityksiä, mm. maakotkaa koskien. Maakotkan vaikutukset keskittyvät kuitenkin Utajärven Tynnyrikorven osayleiskaavan puolelle. Myös viitasammakkoselvitystä täydennetään Utajärven puolella ja lisäksi kasvillisuus- ja luontoselvityksiä on varauduttu täydentämään hankealueella alkavalla maastokaudella. Hankkeesta vastaava pyytää, että viranomaiset esittäisivät omissa puheenvuoroissaan mahdollisia tunnistettuja selvitystarpeita, jotta ne voidaan hankkeessa huomioida.

Todettiin, että mikäli neuvottelun aikana nousee lisää kysymyksiä, voidaan ne toimittaa Tuulialfalle kirjallisesti.

6. Alustavan kaavaluonnoksen esittely (AFRY)

Ismo Vendelin AFRYltä esitteli alustavaa kaavaluonnosta. YVA:ssa on kolme vaihtoehtoa ja kaavaluonnoksessa tutkitaan yhtä, näistä hieman poikkeavaa toteutusvaihtoehtoa. Oulun Mustasuon osayleiskaavaluonnos tukeutuu YVA:n vaihtoehtoihin VE1 ja VE2. Mustasuon osayleiskaavassa suunnitellaan enintään 43 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Kaava-aineisto tukeutuu suurelta osin YVA-menettelyn aikana laadittuihin selvityksiin ja vaikutusarviointeihin, mutta arviointi tehdään kaavaluonnoksen mukaisella suunnitelmalla. Mm. melu- ja välkemallinnukset on päivitetty kaavaluonnoksen mukaiselle hankesuunnitelmalle.

aineistoja olisi helpompi käsitellä. Arvokohteiden ja kuvauspaikkojen yhdistäminen eri lähteistä oli ennakkoaineistoa tarkastellessa vaikeaa.

Havainnekuvien kuvauspäivä oli selvityksen mukaan marraskuun lopussa, mikä voi vaikeuttaa voimaloiden näkymistä kuvissa. Toiveena olisi uusi kuvauskierros havainnekuville aurinkoisena päivänä, jotta voimaloiden näkyvyys maisemassa tulisi paremmin esille. Havainnekuvien kuvaussuunta ei ollut esitetty kartalla, eikä kuvien yhteydessä ole esitetty, millä polttovälillä kuvat on otettu. Havainnekuvien kuvaussuunta ei ole esitetty kartalla. Yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa ei ollut laadittu havainnekuvia.

Liitteessä 5. maisemaliitteen lopuksi olisi syytä olla karttaesitys arvokohteista pelkän listauksen lisäksi. On syytä täsmentää hankkeen vaikutusalueelle sijoittuvien arvokohteiden kohdekuvauksia. Suojelluissa kohteissa on nyt kartalla esitetty vain lailla suojellut kohteet, mutta ei esimerkiksi kaavoilla suojeltuja. Maisemavaikutusten osalta toiveena olisi myös videokuvauksen käyttäminen havainnollistamisen apuna.

Suurennot näkymäalueanalyysikartasta olisivat havainnollistaneet selkeämmin tuulivoimaloiden näkymisen mm. lähialueen arvokohteille ja -alueille. Suurennot olisivat havainnollistaneet myös kuvauspaikan perusteita.

TUULI-hankkeen kohdekortin (tv-3 545, Kaskensuo, kohdekortti 71) alustavassa arvioinnissa maisemavaikutusten merkittävydestä erittäin suuri kielteinen vaikutus kohdistui maakunnallisesti arvokkaaseen Joki-Kokon kulttuurimaisemaan ja suuri kielteinen vaikutus Juopulin kulttuurimaisemaan. Tästä syystä maisemavaikutusten arviointi tulee tehdä erityisen huolellisesti.

Niina Kangas, Lupa- ja valvontavirasto

Maisemaselvitysten ja havainnekuvien osalta LVV kiinnitti huomiota samoihin seikkoihin kuin Oulun museo- ja tiedekeskus. Lähtökohtaisesti maisemavaikutukset ovat yksi merkittävä osa tuulivoimahankkeiden vaikutuksista. Näkymäalueanalyysit ja kuvasovitteet on syytä laatia huolella. Panoraama-kuvien lisäksi toivomme perinteisiä valokuvia. Tekniset tiedot on syytä lisätä kuvien yhteyteen.

Osayleiskaavassa on huomioitava maakuntakaavan mukaisuus, selvitysten riittävyys ja niiden pohjalta tehty vaikutusten arviointi. Kun mikään YVA:n vaihtoehtoista ei ole suoraan kaavan mukainen, on syytä huolehtia, että vaikutusten arviointia on tehty kaavaluonnosta koskevan hankesuunnitelman mukaisesti.

Tv-alueet ovat tässä vaiheessa varsin isoja, mutta konsultin esityksessä todettiin, että alueet tarkentuvat luonnosvaiheen jälkeen kaavaehdotukseen. Lähtökohtaisesti pyritään siihen, että tv-alueen sisällä ei olisi rakentamisen

estäviä arvokohteita, kuten museo- ja tiedekeskuskin totesi. LVV muistuttaa suosituksena kaavamerkinnoissa Katja-asetuksen mukaisten merkintöjen käyttämistä. Yleismääräyksissä on mainittu melusta, harkittavaksi esitetään, tulisiko myös välkkeestä olla vastaavanlainen yleismääräys?

Malla Kukkonen, Lupa- ja valvontavirasto

Pintavesisasioista on lausuttu hankkeen YVA-ohjelmalausunnossa. Nämä kommentit tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa. Kiiminkijoen alueella on suunnitteilla erittäin runsaasti tuulivoimahankkeita. Mahdollisten yhteisvaikutusten huolellinen ja riittävän tarkka arviointi korostuu pinta- ja pienvesien osalta tässä tilanteessa jokaisen suunnitellun hankkeen osalta. Tehkää se työ riittävän konkreettisella tasolla, jotta kaavavaiheessa voidaan keskittyä varmistamaan riittävien toimenpiteiden toteutuminen oikea-aikaisesti.

Luontoselvityksessä on tunnistettu hankealueen ojitamattomat suoalueet sekä luonnontila luokkiin 5–3 luokitellut suot. Molemmat ovat arvokkaita myös pinta- ja pienvesien hyvään tilaan liittyen. Tuulivoimaloiden sijoittelu tulisi suunnitella siten, että nämä alueet säilyvät nykyisellään, eikä pinta- ja pienvesiin siten pääse kohdistumaan uutta kuormitusta ja paineita.

Kaavamääräyksissä on huomioitu happamat sulfaattimaat ja riittävät maaperätutkimukset. Kaavamääräyksissä ei ole mainittu hulevesiä, jotka tulee huomioida aurinkovoiman tapaan myös tuulivoimaloiden osalta. Hulevedet tulee huomioida koko hankkeen elinkaaren ajalta, ei pelkästään rakentamisen ajalta. Kuvaukseen tulee lisätä hulevesien käsittely hankkeen elinkaaren ajalle siten, että pinta- ja pienvesiin ei kohdistu vesien tilaa mahdollisesti heikentäviä vaikutuksia.

Virastomuutoksen myötä vesistöasioissa vastuut jakautuivat LVV:lle ja elinvoimakeskuksiin. Neuvontaa saa edelleen molemmilta.

Karri Hakala, Pohjois-Suomen Elinvoimakeskus

Kaavakarttaan tai esiteltyn aineistoon ei ole liikenteen puolesta huomautettavaa ja nyt mainittavat asiat ovat osin samoja kuin Tynnyrikorven viranomaisneuvottelussa. Kokonaisuus on voimaloiden määrän myötä liikenteellisten vaikutusten osalta varsin suuri. Vaikutukset tulee arvioida koko kuljetusreittien matkalle. Jatkosuunnittelua ja vaikutusten arviointia ajatellen on syytä kuljetusreittiä suunniteltaessa ottaa huomioon lähialueen asutukselle aiheutuvat vaikutukset. Mitä aikaisemmassa vaiheessa kuljetusreitit ovat selvillä, sitä paremmin pystytään tekemään alustavat tarkastelut erikoiskuljetusreittien osalta ja suunnittelemaan tarvittavat toimenpiteet.

Pauliina Kulmala, Metsähallitus luontopalvelut

Kaava-alueella ei sijaitse valtion maita, mutta alueen läheisyydessä näitä on. Kaava-alue sijoittuu uhanalaisen petolinnun reviirille. Lajista laaditussa raportissa huomioina on esitetty, että hankealueen lähellä sijaitsevan pesä on pudonnut.

Kyseisen pesän läheisyyteen on rakennettu viime kesän havaintojen perusteella uutta pesää. Tiedon pitäisi olla nyt saatavilla rekisterissä.

Toiveena olisi, että myös salassa pidettävän petolinnun maastotarkkailuista laaditut maastoraportit esitetään kaava-aineiston mukana. Olisi toivottavaa, että törmäysmallinnus olisi tehty myös maastohavaintojen perusteella, kun maastohavaintoihin on käytetty runsaasti aikaa. Tämä antaisi elinympäristömallin pohjalta tehtyyn törmäysmallinnukseen nähden täydentävää tietoa lajin liikkeistä alueella.

Tulee muistaa, että petolintu on Niittysuo-Siiransuon Natura-alueen suojeluperustelaji, ja kokousaineistossa mukana ollut Natura-arviointi on tehty eri hankesuunnitelmalle kuin mitä tämänhetkinen Mustasuon kaavaratkaisu on.

Vilma Sanaksenaho, Paliskuntain yhdistys. Neuvottelun alussa mainittiin, että poronhoidon huomioiminen on vaikuttanut hankesuunnitelman kehittämiseen aiemmasta hankesuunnittelun tilanteesta kaavaluonnokseen. Millä tavoin?

Ismo Vendelin: Konkreettisemmin koko hankkeessa voimaloiden poistamisena ja sijoittelun tarkistuksina etenkin idässä Tynnyrikorven kaava-alueella. Vendelin kysyy täsmennykset hankkeesta vastaavalta.

Yhteisvaikutukset ovat keskeisiä myös poronhoidon kannalta. Poroselvityksessä on mainittu, että muut hankkeet sijoittuvat etäälle ja vaikutukset jäävät tästä johtuen vähäisiksi. Paliskuntain yhdistyksen ja paliskunnan näkemys on, että myös etäämmälle sijoittuvien hankkeiden kanssa yhteisvaikutukset nousevat merkittäväksi. Kiimingin paliskunnan alueella on jo toiminnassa olevia ja suunnitteilla olevia hankkeita, jotka rajoittavat toimintaedellytyksiä.

Kaavan poronhoitoa koskeva yleismääräys on tarkoituksenmukainen. Samoin kaavan esittelyssä mainittu viimeaikainen yhteydenpito paliskuntiin jo toteutettuun aurinkovoima-alueeseen tutustumisesta on hyvä asia. Paliskuntien kanssa on syytä jatkaa tiivistä yhteydenpitoa hankkeesta ja kaavojen etenemisestä.

Janne Heikkinen, Utajärven kunta

Päällekkäisistä kaavamerkinnoista huomiona. Utajärven kunnan ja Oulun kaupungin kanssa käydään vielä keskustelua kaavamerkinnoista, mm. M-merkintää koskien. Utajärven kunta toivoo, että Utajärvi ja Oulu löytävät yhteisen sävelen kaavamerkintöjen suhteen, jotta maanomistajille kaavasta aiheutuvat vaikutukset ovat kuntarajasta huolimatta samanlaisia. Käyttötarkoituksen muutos alueella on normaali käytäntö, mutta muutettu käyttötarkoitus päivittyy MML-aineistoihin todella hitaasti.

Hulevesistä. Kun asemapiirros hyväksytään alueelle, kyseisestä paikasta tulee rakennuspaikka. Utajärvellä on määrätty tuulivoimahankkeissa lupa-erillinen hulevesisuunnitelman sellaisille alueille, joissa vesikysymys on olennainen. Ei kuitenkaan säännönmukaisesti jokaiselle alueelle.

Malla Kukkonen, LVV.

Hienoa, että Utajärvellä on käytetty hulevesisuunnitelmaa työkaluna tuulivoimahankkeissa.

Jukka Kurttila, Oulun kaupunki.

M-kaavamääräys on rakennusvalvonnan kannalta olennainen asia. Mikä on määräyksen sisältö. Sähkövarastointiin liittyen akkukentät pitää myös sopia alueelle, joten miten EN-alueet ohjaavat rakentamista? Tähänkin kaavaan on syytä suunnitella EN-alueet ohjeellisten pallojen sijaan siten, että alueelle on mahdollista sijoittaa tarvittavat toiminnot. Maanomistajienkin kannalta on syytä tietää, miten paljon esimerkiksi akkukontteja alueelle ollaan osoittamassa.

Janne Heikkinen, Utajärven kunta.

Ainoa toimiva työkalu tässä hetkessä on suunnittelutarveratkaisun poistumisen jälkeen rakentamislain 45 § (Sijoittamisen edellytykset muualla kuin asemakaava-alueella). Ymmärtääksemme muita työkaluja ei ole. Kun osayleiskaava laaditaan AKL 77 § mukaisesti, rakentamisluvat on mahdollista myöntää ainoastaan tuulivoimaloille, mutta ei muille toiminnoille. Ilman maanomistajan lupaahan alueelle ei voi rakentaa ja mahdollisen akkuvaraston rakentaminen edellyttää erillistä sopimusta. Mikäli EN-alueen pystyy kaavassa osoittamaan nimenomaan alueena, tämä on aina parempi. Aina tämä ei kuitenkaan ole suunnittelun tässä vaiheessa vielä mahdollista.

Virpi Haverinen, Oulun kaupunki

Kaupungin näkemyksenä on ollut, että oikea tapa kaavassa olisi esittää EN-alueet aluemaisina varauksina ohjeellisten pistemäisten merkintöjen sijaan. Tässä vaiheessa alueen suunnittelu mm. sähkönsiirron osalta on vielä paljon kesken, ja kartalla on esitetty eri vaihtoehtoja. Jatkossa kaupunki tulee todennäköisesti ohjaamaan EN-merkinnän alue-muotoon.

Niina Kangas, LVV: Kuten Janne edellä totesi, Kun laaditaan AKL 77 § mukaisesti, rakentamisluvat on mahdollista myöntää ainoastaan tuulivoimaloille, mutta ei muille toiminnoille. Tämän lisäksi vaaditaan RaKL 45 § mukainen tarkastelu jatkossa muille toiminnoille.

Jarmo Pohjola, Oulun kaupunki

Oulussa M-1-alueelle ei tulla sallimaan akkuvarastoja tuulivoimakaavoissa. Akkuvarastojen alueet on osoitettava eri kaavamerkinnoilla.

Osayleiskaavan tuulivoimaloiden eroavaisuus maakuntakaavaan on varsin iso ja tätä tulee perustella. Kysymyksenä maakuntaliitolle, miksi tv-1-alue ei vaihemaakuntakaavassa ole kiinni kuntarajassa idässä mahdollistaen isompaa tv-

aluetta? Onko asiaan vaikuttanut asutus- ja loma-asuinrakennukset luontoarvojen lisäksi? Näitä perusteluita olisi hyvä saada tietoon.

Erika Kylmänen, Pohjois-Pohjanmaan liitto

Varmistetaan, mitkä tekijät ovat rajoittaneet tv-aluetta Mustasuon puolella. Palataan asiaan kaupungin suuntaan.

Jarmo Pohjola, Oulun kaupunki.

Kiiminkijoen Natura-alue huomioitava huolellisesti. Kaupungin linjauksissa on mainittu, ettei tuulivoimaosayleiskaavan sisälle saa jäädä suojaetäisyyttä vaativia kohteita. Tiestön suunnittelu on hyvin olennaista kaava-alueella, sillä tiet voivat vesien kannalta muodostaa patomaisia rakennelmia. Samoin voimalapaikkojen suunnittelulla voidaan vaikuttaa vesistöjen tilaan.

Kiiminkijoen alueella on meneillä Metsäkeskuksen Kivako-hanke. Kaupunki haluaa varmistaa, etteivät tuulivoimahankkeet ole ristiriidassa ympäristön parantamisen tavoitteiden kanssa tai lisää suuressa mittakaavassa vaikutuksia. Alavuoton ja Jokikokon suunnalta voisi olla tarpeen ottaa lisää havainnekuvia. Eri vuodenajat kuvissa ja videokuvaus olisivat hyvä lisä havainnollistamiseen.

Niina Kangas, LVV: Iso osa voimaloista sijoittuu maakuntakaavan tv-1-aluemerkinnän ulkopuolelle. Maakuntakaavassa on tehty paljon taustaselvityksiä, joilla tv-alueiden rajaukset on perusteltu, mutta toki tarkempi osayleiskaava selvityksineen tarkentaa suunnitelmaa. KHO-päätöksiä on toki sellaisista hankkeista, joissa voimaloista isokin osa on sijoittunut maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle. Perustelut tulee kuitenkin esittää huolellisesti, jos poiketaan maakuntakaavasta.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Jatkotoimenpiteet

Ismo Vendelin, AFRY: Tavoitteena on saada YVS hyvin pian ja kaavaluonnokset ennen kesää nähtäville. Aikataulujen yhteensovittamisesta on käyty keskusteluja viime päivinä LVV:n ja hankekuntien kanssa ja jatketaan edelleen kuntien kanssa osayleiskaavojen osalta. Kaavaehdotukseen on tarkoitus edetä syksyllä 2026.

Muistio toimitetaan kokoukseen osallistuneille kommenteille ja varataan riittävä kommentointiaika. Valmis muistio tulee osallistuneiden ohella toimittaa Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon.

10. Neuvottelun päättäminen

Päätettiin neuvottelu klo 14.30.